

Womhaj Bóh!

Cyisko 17.
29. hapr.

Lětnik 4.
1894.

Serbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy sobotu w Smolerjez knihicziščetni w Budyschinje a łu tam dostacź sa šchtwórtlětnu pschedpłatu 40 np.

Njedzela Rogate.

Jan. 16, 23—30. Rogate, t. r. proscheže, je mjeno dženšnišcheje njedzele. Hdžežkuliž ło wo naschim šwjatym sczenju předuje, ło kšheszczijenjo na jich najwysšsche džeczaze prawo a na jich najwjetschu džeczazu pschisłuschnosć dopominaju. Wjele drje njedzerzi niczo wo modlitwje. Wjedny, praja, rěkašche; prosch a džělaj; w naschim čašu pak: myšl a džělaj. Prošnyč njeprschinješe žaneho płoda a je zyle kniczomne. Nasch Rnjes pak runje w dženšnišchim šwj. sczenju wulke žohnowanje modlitwje šlubi. Daježe nam hladacź, kajke wone budže. Přenje žohnowanje, kotrež wón šlubi, je wušłyschenje. Wón to i tymi šłowami wobkrucza: „Sawěrnje, sawěrnje, ja praju wam: ła czož wy teho Wótza prošnyč budžecze w mojim mjenje, to budže wón wam dacź.“ Kóždyda modlitwa w Jesušowym mjenje je wušłyschana. Na tym njeje dwělowacź. Wušłyschenje drje ło husto we wjele hinaschej, hač w naschej myšli, mjenujzy w Božej myšli stanje. Dokelž pak łu Bože myšle wjele wysšsche, hač nasche myšle, dha budžemy tež wjele lěpje a wjele sbóžnišcho wušłyscheni, hdyž Bóh tón Rnjes po šwojich, hač hdyž po naschich myšlach naschu próstwu wušłyschi. Wušłyschenje je a woštanje nam wěšte, hdyž ło w Jesušowym mjenje modlimy. Žane prawe džeczjo Bože njemóže a nješmě na tym dwělowacź. Šłowo nascheho sbóžniša sawěsčzi jo nam a naschonjenje wobšwědčzi jo nam wšchědnje a bohacze. To wěmy my a teho dla wuśnawamy:

Ja kšhoble prošču w kšhrysta mjenje
Kiž k twojej prawizy mje sašči,

A budu wušłyschany rjenje,
Šchtož prošču w duchu a we wěrnosčzi.

Š teho scžěhuje potom jako druhe žohnowanje praweje modlitwy wješele w tym Rnjesu. Jesuš naš napomina: „Prošcheže, dha budžecze bracz, ło by ło wasche wješele dopjelničo.“ Šchto je to do wješela, dopjelniene wješele? To njeje wješele, kotrež naš wošchewi jenož na někotre hodžiny, potom pak naš wopušchczi a woštudnosć a želbncze ła šobu cžehnje, kaž šwětnje wješele. To je wjele šterje wješele, kotrež nihdy njepršhestawa, kotrež ło džen wote dnja bóle dopjelnja a sbóžnišcho scžini. Tajke wješele wšchak móže jenož prawy modleč měcz, kiž wě, ło ma w kóždym čašu radu a trošcht, dowěrjenje a pomož, pschitryw a wumóženje. A w tajkim dowěrjenju ło wón kóždy džen pošlynuje a wobtwjerdzuje psches nashonjenje, ło ło jeho modlitwy wušłyschuja. Duž njemóža pobožni mužojo Boži starych a nowych čašow stawow došč namacź, ło bychu žohnowanje modlenja kšwalili. Mjenuja ju Davidowu harfu, psched kotrež dyrbi šly duch cžeknyč; njebjeski rěbl, kotryž wot semje k njebjesam wjedže; Davidowy pastyrski měšč, kiž dawa kamjen k sabiczu nje-pscheczela; šloty rjeczas, i kotrymž Boha džeržimy; Simsonowe cželešno, kotrež njepršcheczelow pobije; Wójsašowy kij, kiž wodu se štały wubije; klucź k njebjeskim pokładam a kóžiczklu, kotraž naš wěsčze nješe psches wicchor a žolmy.

A tšecze žohnowanje je potom napošledku roščenje we wěrje a w pošnaczu Božeho Šsyna. Tón Rnjes praji w šwjatym sczenju k šwojim wuczobnikam: „To šym ja k wam w pschisłowach rěčal. Čaš pak pschindže, ło ja

w pschisłowach wjazy i wami rěczecź njebudu, ale ja budu wam sjawnje pschpowjedacź wot mojeho Wótza." A wuczobnizy jemu na to wotmolwichu: „Glaj, nětł rěczisť ty sjawnje a njeprajisť žaneho pschisłowa. Nětł wěmy, so ty wschitke wězy wěsch a njeje czi trjeba, so by cze shtó praschał. Ma to wěrimy, so ty wot Boha wuschol sťy." Bóh tón Knjes husto i nami w pschisłowach, w cžěmnych wodzenjach teho žiwjenja rěczi a my njemóžemy sa jeho wolu pschincź. Modlitwa pať je a woťtanje najlěpschi klucź sa tajke cžěmnoścze. Njchesczjan, kiž móže so prawje modlicź, wufnje pschezo lěpje Bože pucze a myšle srosymicź. W wěrje so wón modli a w tutej wěrje sťhadža jemu tež na cžěmnych puczach pschezo sašo sťwětło. Tak rosće wón psches modlitwu we wěrje a w pójnaczu sťwojeho sťbóžnika. A njech jemu hišcze wjele cžmoweho a potajneho woťtanje wón ma sťwój trosťt w modlitwje. Wón wě, so je jeho sťbóžnik wot Wótza wuschol, so by wón tež i Wótzu pschincź mohł.

Duž so wón tež njepascha a njesrudzi, ale cžaka w sťbóžnej nadžiji na tón džen, hdžež w sťwětłe wscho pójnaje, sťchtož je jow cžěmne było, a so wěra do widženja pschewobroczi.

Glaj to je to wulke trojake žohnowanje modlitwy. Ach njedaj nam po tymi cžinicź, kiž mēnja: modlitwa je njewužitna. Njechamy žani sťhondžerjo w modlenju bycź, žani modlerjo jenož w nišy, jenož njedželu, ale wobstajni modlerjo jako lube džeczi sťwojeho Wótza w njebješčach. Samjeń.

Nhošczer i Delan

abo

Kak je něšto i Božej pomozu do rjaneho samoženja pschisłof.
(Pofracžowanje.)

Takle wschať tež pola nich wo prawdže bē. Njedželu pschindže ta holza i nimaj do Delan. Jan bē jej dušnje wopisťať, w kotrej a w kajkej kžěžy wón i maczerju bydli, duž wona njetrjebasťe dołho pwtacź, hdže jejny kžošczer bydli. Macź so ju woprascha, hacź sťebi swěri na poli wscho, sťchtož so sťluscha, dušnje doťonjecź a hacź je nawufnyła, dušny wobjed swaricź, cžyšče tež i njeje sťhonicź, hacź móže cžitacź, so mohła jej druhdy něšto i biblije a se spěwarstich wucžitacź, a hacź so wschědnje i Bohu modli, — pschetož wscho tajkele dyrbi dobra hosposa móž, hewak maja w domje sťwoje hubjeństwo, a hdžy macź tole njesnaje a njemóže, potom sťeji i jejnymi džecziimi slē. Ta holcžka so jej lubjesťe a duž bēchu bórny bjes sťobu psches jene.

„Runje žanu rjanu sťebi wubrať njejsťy“, praji na to macź sťwojemu Janej, (ta holza tole pódla sťwojeho nawoženje sťejo sťobu sťkysťesťe) „a se žanej bohatej so tež njebudžesť trjebacź hordžicź. Ale wscho nicžo wo to; i tym so njeje hišcze nicťo mohł se-žiwicź, so je mēť rjanu žonu, a něštožkuliž je so i tym wujebať, so je sťebi i wopředka myšľiť, so smēje bohata žonu, ale potom dyrbjať sťwojemu sťwatej jeho dołh sťobu pťacžicź. Seli sťy strowa a cžetstwa, džělawa a porjadna, tehdy i wamaj hižo pójndže. Porťosťlow a dwoje woblecjenje drje tola hižo smējesť, so njetrjebasť njedželu a njenjedželu jenaka kžodžicź, ale so móžesť so njedželu trochu rjeńsťa a pschisťnista wuhotowacź.“

„To so wě“, wotmolwi jej ta holcžka, „wo to sťebi dale žanu staroscź njecžicze. Doma mam jenu cžisťcze nowu kšchlu w kšchinje, dwē cžisťcze dobrej a wysťe nich hišcze sťchťyri, te pať njejsťy wjazy žane žyťe. Ale nasťa macź je mi prajiła, so hišcze jenu žyťu nowu wot njeje doťtanu, a njewjesťcžinsťe sťupnje cžze mi nasť nan darmo wudželacź. Po tym mam hišcze staru kmotru, kotraž je mi hižo husto dobrotu wopofasťa a mi druhdy porťklicžkow abo něšto hornycťkow nadariła, a sťchťo wē, hacź mi něhdy něšto njewotfasa? Wona drje ma sťama tež sťwoje džeczi, ale sťchťo wē, hacź jej wone do jejneje sťmjercze njewotemru.“

Takle bēchu wschitzy cžile tjo bjes sťobu wuspokojeni, wošebje ta holcžka, kaž tež jejni ludžo. Sej so w tej kžěžy žaľostnje dušnje lubjesťe, wscho bē w nej tajke rjane cžisťe, wscho so

w nej sťwěcžesťe, bjes tym so doma pola nich wo istwje wscho pódla a přēki ležesťe: stare cžrije a sťupnje, koža a kopťy, a džeczi bē tam žyťa hromadka. Duž bē jej jowle, kaž była do hroda pschisťla, a pola knjesťich ludži była. Bórny, jako bē wscho dorěcžane, poda so wona sašo na sťwój dompucź. Nětłle bē wucžinjene, so budžetať so bórny woženicź a so smējetať sťwój kwaš. Doma pschecžimo wsťchemu temu nicťo nicžo njemējesťe, a doťelž žanyť wulkiť pschihotow trjeba njebē, bē sa sťchťyri njedžele kwaš, pschetož jejne njewjesťcžinsťe nowe sťupnje a jejna nowa kšchla buch bórny hotowe. Po kwašu pať Jan a jeho žona se sťwojej karu do mēsta hromadže jēdžesťtať a ta stara kara jimaj sťoro sťama bēžesťe. Jan sťebi sťoro myšľiť njebē, so mohła jemu jeho kara takle i lohťa bēžecź.

Žana budžisťe wschať nětotražkuliž druhja holcžka tež rady sa muža mēta. Sena bē prajiła: „Hdy budžich wjedžiťa byťa, so wón se žēntwu takle křwata, budžich byťa hladaťa, hacź so i nim njemohła něhđe sťelacź. Nětłle pať je sťebi tajku i tajkim toľstym bjeswoczom wsať, kotraž niž kuša rjana njeje.“

„Sťchťo wē, hacź so Jan teho kacź njebudže“. A druhja tajka rjana bē prajiła: „To sťebi tola njebudžich myšľiťa, so budže Jan tajkile hľupy. Tón budžisťe mohł druhu rjanu — to rēta: ju sťamu — doťacź, jeli budžisťe so sťchol wo nju prasťecź. Tón smēje hišcze sťwoje mjerťanje se sťwojej, přjedy hacź smējemy tu nowe pójnizy.“ — Ale Jan njebē žadny hľupy byť, a kať so tež nihdy ženje njeje; wón bē sťebi dušny žonťu wubrať, runje tajku, kajkať so sa njeho hodžesťe, ponizny, džělawa, spokojny, a tej so pola Žana tať lubjesťe, kaž byťa w sťamnyť njebješčach žiwa.

Runje jara dołho sťebi wschať ju Jan sťobu do sťwojeje karu pschisťchahowať njeje, nimale sa lēto dyrbjesťe wón sašo sťam sapsťehnjeny cžahacź, pschetož Bóh bē jimaj holcžka wobradžič, rjaneho toľsteho pachotka, na kotrymž mējachu wschitzy sťwoje wješele. Jan tehdy sťwojej žonje praji: „Pocžakaj jeno křwilu, a ty budžesť widžecź, so mi tón křadlicžka bórny pomha karu cžahnycź, a so njebudu trjebacź ju sťam cžahacź. Žeho žonťa cžyšče drje so, jako bu křwilu i njedželow, sašo sťobu pschisťchahnycź, ale husto to cžiniťa njeje. Žako cžyšče i nowa přēni křócź i Žanom do mēsta, jemu wona praji: „Cžzemoj džēńsa křēťje cžinicź, so bórny sašo domoj pschindžemoj, tón hólz hižo doma křwilu sťam wutraje a wowka njech sťebi jeho wosťmje, jemu wufowcžť da a kapku młoka, takle hižo ta wēž pójndže.“

Ale temu hólzej to do hľomy njechasťe, wón bē hinasťeje myšľe. Jan a ta młoda macź drje cžinjesťtať, so byťoj bórny sašo doma, ale hišcze mējesťtať něhđe poť hodžiny domoj do wšy, duž ta młoda žona Janej praji: „Mój Božo, sťchťo tež to takle křchiczi.“ To sťoro křchicžesťe, kaž byťi sťwinjatko rēřali. „Mój Knjeze, hlej, sťchťo tamle bēži! sťchťo tež to je so sťako?“ a woťtajiwšchi karu bēžesťe do přēdka. Wowka tam bē, i tym hólzom, kiž so njebē dať i nicžim wusťmērowacź, ale bē křchicžak a wrěšcžak, so bē wowka i mjerťanjom do woczow wsťa wupoczēna, pschetož wona bē sťebi myšľiťa, so teho hólza widľisťcžza sťapopadnu. Tón hólz mējesťe sťwoje punity, a i tajkim křhlopcžkom bēžecź a w sťofu hnacź nicžo lohťe njeje, duž bē ta wowka wsťa bjes dycha a runje nětłle bē wulki cžasť, so jej jeho ta macź wotēwsa. Wowka bē wsťa sťama sa so a praji: „Nē, sťwoje žiwe dny wamaj waju hólza wjazy sťama pschi sťebi njewobťhowam, tajkeho sťkřēcžaka tola nanihdy hišcze žaneho wuhladaťa njejsťym, radšcho cžyžła waju karu sťama do mēsta cžahnycź, dyžli tajkeho sťkřēcžaka doma woťajicź.“

Takle cžile dobri ludžo dopójnaczu, so maja doma sťwojeho sťuroweho knježka a komandantu, runjež mólčkeho a młodeho, kiž sťebi i možu sťwoju wēž wunufowa.

(Pofracžowanje.)

Ješuš a cžlowjetaje.

VII.

Swangelijon a žony.

(Pofracžowanje.)

5. Žonjaze prasťenje.

Žonjaze prasťenje je w nasťim cžasťu husto sťkysťchane sťlowo. Pschi tym so na to džiwa, kajke dyrbja žonjaze prawa bycź w towaršćnym žiwjenju. Wobhladaťmy sťebi, sťchťo duchowny žunťa wo tym praji. Sť dobom so pschisťpomni, so so tu sťamo jeho nahladny poficžza. Rusťne pať je, so so w nasťim cžasťu tuto wazne prasťenje rasťpomina. Wón pišťe něhđe tať:

„Węsta węż je, so ma najwjaży młodych holzow wot pschirodženja wulke žadanje do mandželstwa stupiciz a so to žadanje wjaży džel jich smyšljenja a žedženja wuczini. To je pschezo tač bylo a drje tež pschezo tač wostanje, kaž dołho budže śwět, kajkiž je. Někto pak ma žona, i najmjeńšcha w šdželanym towarštwje, tajke stejiciz, so tuto žadanje se žanym kłowcizkom pscheradzič nješmje. Psched mužemi pokasaciz, kajka wopravdže je, sčto je namuknyła, žona i wjetšcha škadnosće nima. A tač so rošymi, kaž šmy hjo pólnali, so čže je šwojim šwonkownym po možnosći blyščeciz. Sčtož cizlowi wutrobu šnaje, wo tym tač kručje nješbudži.

Mi so praji: „Prawa wuczobniza teho šnjesa šwój pschichod i měrom a štrošchtnje temu Wótzei w njebiešach poruczi; wona czičha a bješ starosće ani i lėwizy ani i prawizy hladajo šwój puciz dže.“ Šaj, to tež ja praji; prawa wuczobniza teho šnjesa dyrbi i najmjeńšcha šhutnje sa tym štač, to cziniciz. Ale wona husto jenož psches czežke a pschezo šašo nowe bėdženja i tajke czičhošći dónidže. Potom dyrbimy tola wušnaciz, so je w tajke žiwje mjeje poměrnie mačo žiwych. My pak jow wo wulke hromadže rėczimy; a to je žyle wěšte, so je štrach wulki, so žony do nješodneho wotrocizstwa mužow pschidu.

W nižichich šchtantach je to lėpje. Tam so mužojo a žony lėpje šesnaja a kóždy wě, sčto ma na druhim. To je tež pschicizina (šu pak tež hiščće druge pschiciziny, n. psch. so žony tam w wjele padach šobu šašlužuja), so tu mjenje holzow nježenjnych wostanje. Někto wščať šozialdemokrata Bebel i lohka radu dawa. W šwojich knižach žada wón, so šmėdža šebi žony runje tač derje mužow pytač, kaž na wopaf. Mi so to šda žašo šna wěž byč. Ša so boju, so by so žune wašchnje žónškeho rodu pschi tym žyle šhubiko. Šomyšl šebi, so je so jena žona temu a druhemu šama posticizila a bu wšchudžom wotpokasana — kajki šmėch by na njei ležaf!

Ale to je moje pschewėdženje, so by wobėmaj rodowaj lėpje pošlužene bylo, hdy by tež wo wušchichich šchtantach mužškim a žónškim škadnosć pošlicizena byla, so došesnaciz. Něk je tač, so młodej holzy i dobom wutroba nješmje kłapa, hdyž i młodženzom popowjeda. Wona je bojašliwa a so tajka nješokaže, kajkaž je. Dale pak so kóždy młodženz hlada, do bližšeho rošrėčžowanja i młodej holzy pschiciz, dofelž mohla šebi ta nješto „do hlowny štaiciz“. Tač wšchitko šwjerščne wostanje. To je jara se šchodu. Pschetož młodži ludžo dyrbja so najpriedy wopravdže šesnaciz.

So reje i temu nješpomhaja, so halle dopokasaciz njetrijeba. Šaf pak ma so tajke towarščne žiwjenje šariadowaciz, so bychu so mužšy a žónšy lėpje šesnali, postajiciz nješam. To ja mudrišchim hjošćkam a wošebje žónškim pschewostaju. Pschemėnjenje w ludowym wašchnju pak je nušne.

A někto nješto druge. Po ludlicizanju 1. dezembra 1885 bė w něškim kraju 15,181,823 psches 16 lėt štarych žónškich, kotrež mohle so ženiciz. Š nich bėšče woženjenych 7,944,445, po tajkim 52,3%; nješwoženjenych 5,155,241, po tajkim 34%; šwodowjenych 2,082,137, po tajkim 13,7%. Duž je jich w našchim wótžnym kraju 47,7% žónškich bješ šastararja. To šu morwe šicizy, kiž pak myšlajemu cizlowjeke wjele praji. So je jich telko nješwoženjenych wostalo, to tola šwoju ženicizku ani najwjažnišchu pschicizinu tym nima, so so młodži ludžo tač czežke šesnaja. Wažnišcha pschicizina lezi w tym, so dyrbitaj mandželšaf šamaj šwoje šospodarštwo wješć a so so jimaj dječzi narodža. Dječzi je druhdy wjele. A hdy by jich mačo bylo, — muž dyrbi wjele šašlužiciz, tač wjele, so šebi wjele mužow praji: „My so ženiciz nješmožemy.“ A tač bychu tež prajili, hdy bychu so jim po Beblowym rezepeče žony šame sa mandželškich pošlicizile.

Teho dla šebi tež Bebel žada, sčtož šamo wot šebje i teho priedawškeho ščėhuje, so kóžda žona, njech je ženjena abo nježenjena, so runje tač kaž muž na powšchitkownym štatnym dželė wobdželi a so je psches to tež tač šwobodna kaž muž. Šso přeciz njeda, so by potom žona mužej šwobodnišcho napschecizowo štipiciz mohla. Dale pak i teho ščėhuje, so dyrbi, hdyž je maciz, so by tež tajka šwobodna wostala, šwoje dječzi přeciz daciz a je do powšchitkowneho wuštawa i wocžehnjenu pošlaciz. Š tym pak so domjaze žiwjenje žyle šhubi — a i tym je tež žyla myšlicizka šašbudžena.

Tež i drugihich pschiciznow so ja Beblowe nahladu šahoriciz nješmožemy. Tež my mamy tu myšl, so dyrbi žona mužej wjaży pschinješć, haciz so to někto i wjetšcha štawa. Šso rošymi,

so na to nješmyšlimy, so dyrbjała wjele pjenješ mēciz. To može pschezo tola jenož pola jich mačo byč. A najwjaży žonow, kiž maja nješto pjenješ, je jara i wulka. Ale jednore wašchnje, špokojnosć, šlutniwosć, dželamowšć to šu dary, kotrež dyrbi žona šobu pschinješć, so by so jako dobra šospoša wopokasala. Ale tajke wošebnosće žona husto šobu nješpschinješke. Widžišć žadanje po wješelach město špokojnosće, lóšcht so pokasaciz město lóšhta i dželu — a žanej šlutniwosće.

Šraščej so tajkich mužow, kiž bychu so tač radži woženili a so tola i temu rošbudžiciz nješmoža — woprasčej so jich, czeho dla so boja a ty budžesh husto blyščeciz! „Žony šebi psche wjele žadaju a mačo rošymja.“

A czeho dla šu holzy lėpschich šchantow husto tajke? Šso wě, dofelž šu tajke wocžehnjene. A kač može lėpje byč? Nė, wy lube maczerje, jenož psches to, so je lėpje wocžehnjecze. To je jednora wěž. Město tajkeje špokojneje šdželanosće dyrbišć młodu holzu dobru šospošu nawuciziz wot dječzišladanja haciz i štrymy-płatanju a bėrny warjenju. Město teho, so ju wuciziz, kač mohla šebi mužja dobyč, dyrbišć ju tajku wocžahnjeciz, so može mužja wopravdže šbožowneho cziniciz. Ale i kajtimi prošdnymi wėžami někto tyšazy młodych holzow czač pschecizinja a kač mačo šu pschihotewane sa dželu a bėdženje žiwjenja, to kóždy wě, kiž žiwjenje šnaje. Wjele nješbožownych mandželštwow njeje nastalo psches lohkomyšlnošć, wopikštwu a hracze mužja, ale psches nješhmanosć žony.

A hdy by so to tež polėpschiko, tola pschezo hiščće wulki džel žonow nješwoženjenych a nješastaranych wostanje. Sčto pak budže i tymi? To je prasčenje, nimo kotrehož žadyn cizlowi pschecizel a halle prawje žadyn šchescizijan nješmože.

Mi so wopaf rošymiciz nješmje. Ša na žane wašchnje tu myšl nimam, so by žiwjenije šbože žony jenož w tym wobšejalo, so so woženi. Husto w mandželštwje so dotalne nješmolene šbože šaniczi. Šelko holzow so nješwoženi i tajtimi mužemi, kotrychž lubo nimaja! Czeho dla? Šeno so bychu šastarane byle a štaršchim dlėje i wobčeznosći nješbyle. Ale sčto čže wboha holza cziniciz, so njeby hloda wumrjela? Šawėrnje, žonje dyrbi so wot štata wjaży škadnosće i dželu pošliciziz, so možja dželawe žony šebi šwój šhlėb i cžescizu šašlužiciz a cžesciz šebi bješ cizlowjekami dobyč. Šdyž so to nječžini, wjele žonow do rukow šozialdemokratow padnje, kiž wščať wjaży lubja, haciz možja dopjelniciz. Ale so dyrbi so nješto štač, to šebi cizlowišk a lubosć a prawdosć žadatej.

(Šotrəcəžowanje.)

Šesušowy šchiz je mój kralowški wopon.

(Škónčjenje.)

Ty šebi myšliciz nješmėš, luba wutroba, so šu tebi wšchitke šwėtne wješela šakasane, hdyž dyrbi tebi tón šwėt šchizowany byč. Nė, cžėšne wješele w prawej mjeje wužiwane možesh šebi pošpšeciz, hdyž so to w bohabojošći štanje; ty možesh šwėt wužiwaciz, jeno so jón nješwužitnje nješwužiwajš. Ššwėtny hrėšchny lóšcht pak je tebi šakasany, kotryž dyrbišć pschede wšchėmi druhimi wėžami w šebi šam šchizowaciz a moriciz; pschetož ty nošych šwėt šam w šebi, teho dla dyrbišć šapocžatš šam na šebi cziniciz.

Toła pak so nješžiwaj, hdyž ma cze šwėt sa šebje šchizowaneho. Niz jenož, so budža tebe haniciz, kaž teho, kiž na šchizowym pošlatym drjewje wšasche — ale wón tež rady ruku šam na tebe šloži, so by tebe pschescžehaf. Kaž je so Šesušej šchto, tač so tež tebi pošidže, hdyž šu jeho šwėrny wuczobnik. Wón bu hidženy wot kóždeho, wošebje pak wot wulkich a možnych, woni tač dołho sa nim dječju, doniz jeho šajachu a so jim jich wola šta. Wón bėšče jim pschecizowny, teho dla jeho dlėje w mješće nječžerpiachu, ale jeho i mješta wumjedžechu a wlašchu: „Přeciz, přeciz i nim; wón nješmė živy byč“, a wón bu na drjewo powišnjeny a morjeny. Šdyž je wón tajke pschescžehanje šnjesciz dyrbjač, tež tebi pschescžehanje špuschčzene nješbudže. Škač hidžena je pobožna wutroba wot šwėtnje šmyšljenych ludži, wot bješbóžnych cizlowjekow. Šaf rady bychu ju i mješta, se wšy, i kraja wupokasali; woni wėrjazeho rady nješwidža, rady nješblyšcha. Šdyž tajzy šwėtnje šmyšleni so šėndu, na jeho „šchizuj jeho“ wlašja. Šaž morjo šwojich morwych w šebi nječžerpi, ale jich wumjeta, tač tež šwėt cžini; wón žaneho wokoło šebje nječžerpi, kiž je jemu wotemrėl, wón jeho pschescžeha, kaž lubych japošchtołow pschescžehašche. Pschicizina, so so wėrjazyw tač dže, je w ščėhowazyh šłowach naškeho šbožnika pošnaciz (Šan 15, 19): „Šdyž byščće wot šwėta byli, dha by šwėt to šwoje lubowaf; dofelž pak wot

šwěta njejsće, ale ja šym waš wot šwěta wuřwolik, teho dla hidži waš šwět."

Šdnyž, luba wutroba, nětk pola šwěta hubjenje stejich a šy žyle bješ pschicžiny hidžena, wopomni, so to s teho wukhadža, dokelž je tebi šwět kschizowany; duž tež njemóže hinaf bycz, ty dyrbiš šwětej kschizowany bycz. To pak sa haibu njeměj, wjele bóle sa czescž a kwalbu, so maš šnamjenja teho Knjesa Jesom Khrysta na šebi a šy tak žiwu, kaž twój kralowski wopon wo tebi šwědcži. Šdnyž by šwěta pschecžel był, njemóhl s prawom w šwojim woponie kschiz psches šwětnu kulu pschekłoty mēcž, ale tak dyrbi kschiz a pschescžehanje wschudžom na šwěcže sa tobu khodžicž, so by twoje žiwjenje s tutym twojim woponom žyle psches jene bylo! A kaž móželš šo tšchnoscže kwalicž, kajnuž kwalbu šebi nješměš w žiwjenju wsacz dacž; Romšk. 5, 3: „Niž pak šamo to, ale my šo kwalimy tuch tšchnoscžom; dokelž wěmy, so tšchnoscž scžerpil-woscž pschijnješ.“ Šdnyž stari do šwojich šchitow tak wjele džeržachu, so šebi radšcho žiwjenje wsacz dachu, hacž schity, tak džerž šo tež twjerdže kschescžijanskeho žiwjenja hacž do rowa, so móhlo šo wo tebi prajicž: „Tón je prawje kschescžijanszy žiwu byl“, kaž šo pravemu wuczobnikej Jesuřowemu pschistaji a kaž šo bėdžerjej Jesom Khrysta šaleži. O to je tola najlěpša kwalba, kotruž je šwěta nješemy! Šdnyž bychu tebi swony najrjenšcho swonike, hdyž šo k rowu nješelš, ale twoja kwalba by pėna njebyła, dokelž nješy po prawych puczach khodžit, tebi tež wukli czah czělnych pschewodžerjom a rjane czělny přėdowanje nicžo pomhało njeby, ludžo tola wjedža, kajti šy byl a dyrbja prajicž, so šy wjele nje-praweho czinik. Wšmi kschiz šwojeho Jesuřa šobu do rowa, potom budželš tež junu s nim wješely a šbóžny stančž. Praj: „Ach, so bych šebi tola rjany wopon se šlotym pišmikami do mojeje wutroby šapikacz mohł!“ a proš: „Knješ Jesu, šapich mi jón ty šam do mojeje wutroby s twojimi bóškim porštami a se šwjatym duchom, so bych tebi podobny byl, tu a tam wěcžnje. Šamjen.

Na Bože špicje.

Šlób: Budž kwalba Bohu šamemu.
Ty k nješkam špicš Jesuřo
Mi město pschihotowacz;
Šdnyž ty šy, luby šbóžniko,
Mje chžyl na wěcžne šchowacz;
Ty horje džěšche k wěcžnosčži,
Tam chzu ja hicz k tej šbóžnosčži
A k wěcžnom' wofschewjenju.

Ty horje czehnješ s mrócželu
Tam wyschšche wschittich njebjow,
Ja sa tobu tež czahnyčž chzu,
Nětk s tutych šwětnych horjom;
Ty, Jesu, wuńdže s czěrpjenja,
Do tamnoh' wěcžnoh' wješela,
Tam tež ja k wješ'lu pónđu.

Šdžez Jesuř je, tam pschindu ja,
Pšchi Jesuřu chzu wostacz;
Duž k Jesuřej mam myšle ja,
Wón dyrbi mje šam dostacz,
Nješ nusu czěrpju na šwěcži,
Dha tola junu po šmjercži
Mje wofschewi mój Jesuř.

Ššo njerudž, moja wutroba!
Daj staroscžam šo minyčž,
Niž tebe w šwěcže czwiluja,
Te budža bóršy šhinyčž;
Šdnyž pónđželš s teho hubjenštwu
Do nješkeho wješela;
Tam troštuje cže Jesuř.

E. S.

Ši šlowa: Ššlyšhecž, wěricž, mēcž.

Ššo modlicž — w bibliji czitacz — šo polěpschowacz — je wschitto jara porucžjenja a pschecža hódne, dokelž s tym człowjel

šwědcženje wotpožoji wo žiwjenju w Bosy. Wschitto pak by šwój šamer šmyliło, hdy by něchtó chžyl s tym šebi wumoženje šakžucž abo dowěricž. Pšchetož pišane stej: Jan. 3, 36: „Šchtóž do teho šyna wěra, tón ma wěcžne žiwjenje.“ — Jan. 5, 24: „Šawěrnje, šawěrnje, ja praju mam: (Kedžbujcže derje na te tš kšhodženki) „Šchtóž moje šlowo šlyšchi a wěri temu, kiž mje póbłal je, tón ma wěcžne žiwjenje.“

Ššlyšhecž, wěricž, mēcž. O kaž jednore! Nješy ty hišcže šlyšchal? Njeměriš hišcže? To móželš tola prajicž: „Ja wěriju!“ S tym tebi Bóh šwjatocznu wěstoscž da, so mašch nětko hžjo wěcžne žiwjenje. Duchowny bu juntrócž k šmjertnemu kožu mlodeje holžy šawołany; wona bėšche hakle jedyn a dwazecži lět stara; žyle prosta a kaž morma tam leželšche a po šdacžu žaneho žiwjenja wjazy njemějelšche. Macž duchownemu pomjedalšche, so bėšche džowka hrěšne žiwjenje wjedla.

Duchowny šebi myšlešche: „Dha budže tola wěcže šhonicž chžycž, so može Jesuřowa krej wschitte hrěchi šahubicž.“ Wón czitalšche jej šbóžnychczinjaze šlowa, prawje pomalu, jašnje a wótšje, šašo a pschezo šašo: „Ja šahubju twoje pschestupjenje jako mrócžel a twoje hrěchi jako mhl.“ Šes. 44, 22. Šotom tam hišcže kwiłu wosta. Dokelž pak ta holža po šdacžu pschezo hišcže nicžo wo šebi njewjedželšche, wón škóncžnje woteńdže. Někotre dny šo minychu. Šdnyž mješche khora jašnišche wofomik-njenja, šo jeje hubje hibalšche a jako šo jejna macž juntrócž na nju pokhili, šrošmi czišche šchepšane šlowa: „Wschitte hrěchi šahubjene, — wschitte šahubjene! O macži, macži, nětk mam šbóžnu domišnu, pschetož wschitto je šahubjene!“

Wona bėšche šlyšchala, wěrišche a mješche wěcžne žiwjenje.

Šsy ty, luby czitarjo, runje kaž ta mrějaza šacžul, šchto je nušne, šchto tebi pobrachuje? Šsy šo k temu šbóžnikej wołal, kiž móže naš šam lutki wumóž? Jesuř je bóle na to šmyšlenny, tebe wumóž, hacž tebi na wutrobje leži, so by psches njeho wumoženy byl. Wopomni tola, so wón na to czala, so by ty jemu wutrobine durje wotewrił, pschetož wón praji: Šjerw. Jan. 3, 20. Šlaj, ja šteju psched durjemi a klapam; jeli so šchío mój šlób šlyšhecž budže a durje wotewri, k temu budu šanicž a s nim wjecžerjecž a wón so mnu.

Jesuřowe žiwjenje.

Dostojny Antistes Šes w Žurichu w šwojich starych lětach woflepi a by nimale žyly džěń s měrom na šwojim štolžu šedžal. Duž jeho juntrócž něchtó wobžarowalšche a šo praschelšche, hacž šo to jemu njewostudži? „O“, wón praji, „ja šym w šwojim žiwjenju jene žiwjenje šesnał, kotrež šebi štajnje s wuklim džiwanjom wob-hladuju a ja jo doščž wopominacz njemóžu, žiwjenje Jesuřowe, s kotrymž šo žane druhe pschirunowacz njemóže wot jeho naroba hacž k jeho horjestacžu a k njebjustpicžu.

Theodorus.

Młodženz s mjenom Theodorus bu pob kšěžorom Julianom žakostnje czwilowany. Ale wón s raboscžu špěwalšche:

„Šańbowacz dyrbja šo wschitzy, kiž šnamjenjam šluža a pschi-bošow šo kwalala.“

Šako šo jeho po pschětratem czwilowanju praschachu, kaž je šamohł wschittu martru pschětracz, wotmolwi wón:

„Ja wschal šym něšchto boloscže czul, tola pschi mni štejelšche rjany młodženz, kiž mi s rubiškom pót s czola trějelšche a mje s czerstwej wodu wofschewjelšche.

„Pomhaj Bóh“ je wot nětku niž jenož pola knješow duchownych, ale tež we wschěch pschew-dawařnjach „Šserb. Nowin“ na wfach a w Budyšchinje dostacz. Na šchtwórcž lěta placži wón 40 np., jenotliwe czizla šo po 4 np. pschedawaju.